

Válaszd az életet!

Unitárius erkölcsi tanulmányok

II. ERKÖLCSII MEGÍTÉLÉSÜNK SZEMPONTJAI

A napjainkban jelentkező erkölcsi problémákat nem lehet általánosítani, és egységes mércével lemérni, de mégis, amikor erkölcsi mérlegelést és megítélést végzünk, néhány alapvető szempontra szükség van. Ezek közül megemlíthjük a következőket, mint amelyek az adott erkölcsi problémák vizsgálatánál irányadók lehetnek a helyes értékelés felé:

– A felmerülő erkölcsi probléma mennyiben áll összhangban vagy mennyiben tér el Isten akaratától?

– A Jézusi evangélium szellemével összhangban áll-e vagy nem?

– Igazodik-e az értelem követelményeinek, a hit szükségességeinek és az érzelem mélységeinek megfelelő igazságokhoz vagy értékekhez.

– Mennyiben mond igent vagy nemet a tökéletesedés Jézusi felhívásának (Mt 5, 48)?

– El kell ismernünk, hogy Isten teremtett világában az ember mellett sajátos értékekkel bírnak az élőlények és az élettelen dolgok is.

– A felelősséget egyetemessé és összefüggővé kell tenni Isten, ember és a világ iránt. Ma már nemcsak egyéni és közösségi felelősségről, hanem világlelőlősségről is szólni kell.

– Figyelemmel kell lennünk arra, hogy erkölcsi megítélésünk ne csak leíró jellegű és normatív, hanem kreatív is legyen. A Jézusi tanítás szellemével: „gyümölcseinkről ismernek meg” bennünket egész életvitelünkben (Mt 7,20).

– Az erkölcs lényegében életvitel, életgyakorlat, élő valóság, személyes vagy közösségi bizonyoságtéves a jóról, az igazról és a szépről. Ebből adódik, hogy nem előírások, szabályok, örök érvényű normák megfogalmazása vagy erkölcsi buzdítások hangoztatása lehet a fő célunk, hanem az, hogy az ember életében jelenlévő, tapasztalható és megmozgatható erkölcsi erőt tudatosítsuk és mozgásba hozzuk (Mt 7,21).

– A tudományos kutatások nyomán felmerülő erkölcsi problémáknál a fő megítélési szempont nem az, hogy helyes-e vagy nem (mert ez tudományos kérdés), hanem az, hogy hogyan használják fel és minek a szolgálatába állítják az elért vagy vár-

ható eredményeket? A történelem igazolta, hogy minden hasznos felfedezéssel és találmánnyal vissza lehet élni, minden elért eredményből származhatnak potenciális veszélyek, azonban ezek nem jelenthetik a haladást, a kutatások, a fejlődés elutasítását vagy kizárását. A keresztény erkölcs területén nem ismétlődhetik meg a dogmatikai szempontokat mindenáron érvényesíteni akaró Galilei-szindróma.

– A szekularizáció világában meg kell tanulnunk nemcsak a mában élni, hanem együtt élni a jövővel is. A jövő pedig mindig a mával kezdődik. Nemcsak az a kérdés, hogy jól, helyesen cselekedtem-e, hanem az, hogy megtettem-e mindazt a jót, helyest, igazat és szépet, amelyre képes vagyok, mint Isten gyermeke? Nem azért kell jók legyünk, hogy ne tévedjünk, hibázzunk, vétkezzünk vagy bűnözünk, hanem azért, mert csak a helyes életút vezethet közel Istenhez és embertársainkhoz, csak ezáltal „választhatjuk az életet” minden körülmények között (5 Móz 30,19; Mt 7,13–14).

– Az unitárius keresztény etika megítélése és elkötelezettsége napjaink erkölcsi kérdései iránt abban a felismerésben és meggyőződésben gyökerezik, hogy Isten szeret bennünket. Isten jóra való képességekkel áldott meg minket: gyermekeit. Isten, a mi Atyánk elleni árulás, hűtlenség, bűn lenne, ha visszaírnánk megbízatásunkkal. Ez a meggyőződés különbözteti meg a mi erkölcsi szemléletünket minden más dogmatikus, normaszemléletű erkölcsiségtől.

– A mi hivatásunk az élet tartalmasabbá tétele! Ebben a törekvésben sohasem lehet megállás, megelégedés, habozás vagy „kényszerpihenő”, mert sohasem lehetünk olyan jók, hogy még jobbak ne lehetnének, és nem lehetünk olyan helyesek itéletünkben, hogy az mindenható lenne, és nem lehet olyan szeretetünk, hogy az még ne mélyülhetne, erősödhetne.

– A jót nem elég mérlegelni vagy választani, tenni kell megvalósulásáért (Mt 7,21). A megvalósítás mindig az Én-nel kezdődik. Ez az erkölcs követelménye. „Etika azáltal jön létre, hogy végiggondolom a világ-igenlést, amely életakaratomban az életigenléssel természetesen adva van, s megpróbálom ezt megvalósítani”.